

Anna Rapp, Jan Erik Ingebrigtsen

Ung og voksen i Selbu, 2014 - 2018

En studie av skole, oppvekst og fysisk aktivitet blant elever ved Selbu videregående skole

Anna Rapp, Jan Erik Ingebrigtsen

UNG OG VOKSEN I SELBU, 2014 - 2018

En studie av skole, oppvekst og fysisk aktivitet blant elever ved Selbu videregående skole

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
SAMMENDRAG	3
INNLEDNING	4
FORSTÅELSEGRUNNLAG	5
FORSTÅELSE AV ELEVEN	8
SKOLEFORHOLD	9
TRIVSEL PÅ SKOLEN	9
ANDRE SPØRSMÅL OM SKOLEFORHOLD	11
SKOLEARBEID HJEMME	12
MOBBING	13
IDRETT OG FYSISK AKTIVITET	15
KROPPSØVING	15
FYSISK AKTIVITET PÅ FRITIDEN	16
OPPVEKST OG BOSTED	18
HVORDAN DET ER Å BO I SELBU OG TYDAL	18
FRAMTIDSTANKER	20
HELHETEN	22
REFERANSER	24
SVARFORDELING 2018 (TOTALT: 117 BESVARELSER)	26

FORORD

«Ung Voksen i Selbu» (UVIS) er et kombinert utviklings- og forskningsprosjekt, hvor det fokuseres på de unges opplevelser og betingelser. Fra høsten 2014 har det vært årlige datainnsamlinger blant elevene på Selbu videregående skole. Prosjektet skal gi økt forståelse for elevenes opplevelse av skole, fritid og framtid. Prosjektet er initiert av Selbu videregående skole, for å få et bedre grunnlag til å forstå elevenes. Datainnsamlingene gir grunnlag for å evaluere hvordan tiltakene som iverksettes virker. Undersøkelsen er derfor et verktøy for å forbedre ungdommenes situasjon ved skolen.

Vi vil takke elevene ved Selbu videregående skole for at de har gjort prosjektet mulig å gjennomføre.

Prosjektgruppa består av rektor ved Selbu vgs; Svein Ove Dyrdal, kroppsøvingslærer Henrik Rapp (Selbu vgs), Anna Rapp (NTNU) og Jan Erik Ingebrigtsen (NTNU). Hele prosjektgruppa har bidratt i planlegging og gjennomføring av undersøkelsen.

SAMMENDRAG

«Ung Voksen i Selbu» (UVIS) er et kombinert utviklings- og forskningsprosjekt, hvor det fokuseres på hvordan elevene ved Selbu videregående skole opplever skole, fritid og framtid. Prosjektet ble startet høsten 2014, og gjennomføres med årlige datainnsamlinger.

I denne rapporten presenteres resultater for hvert år, fra høsten 2014 og fram til 2018. Hvert år er det rundt 100 elever som har svart – flest i 2018, hvor 117 elever svarte. Resultatene viser at de fleste elevene har et godt forhold til skolen. I 2018 svarte 97 prosent av elevene at de er enige i eller svært enige i at de trives godt på skolen. På dette området har det vært en positiv utvikling for hvert år fra 2014 til 2018. Av elevene er det rundt 80 prosent som trives godt eller svært godt i kroppsøvingstimene, og i teoretiske timer er det 60 prosent. Det er relativt små endringer i elevenes opplevelser av skole, fritid og framtid fra 2014 til 2018. Trivselen på skolen er økende, og andelen som opplever at de blir mobbet av andre elever nærmer seg null.

Sammenlignet med undersøkelser på andre skoler har det vært lite plaging og mobbing ved Selbu videregående. Selbu videregående jobber aktivt med å forebygge mobbing, og det er viktig å ha som mål at ingen skal bli plaget eller mobbet på skolen. I 2018 var det kun to elever som svarte enig på spørsmålet om de hadde blitt mobbet av andre elever.

De fleste elevene ved Selbu vgs. er fysisk aktive på fritida. I 2018 var hele 85 prosent av elevene fysisk aktive to eller flere dager i uka, og 41 prosent var aktive fire eller flere dager i uka. Den mest utbredte måten å være fysisk aktiv på er fotturer, der 59 prosent går en eller flere dager i uka. Jogging er nesten like utbredt som fotturer (57 prosent), og 51 prosent trener på treningssenter minst en gang i uka. Fotball og håndball er de mest utbredte idrettene, og rundt 30 prosent oppgir at de trener minst en gang i uka. Aktivitetsnivået har vært relativt stabilt de fem årene undersøkelsen er gjennomført.

De unge har et positivt forhold til Selbu. De fleste mener at det er fint å vokse opp her. Samtidig påpeker nesten alle på utfordringer knyttet til transport, og mange opplever at det er for lite å gjøre, eller for få møteplasser for ungdom. Mange ser for seg at de må flytte fra Selbu for å ta utdanning eller for å få jobb. Noen elever synes det er vanskelig å være seg selv her. Disse elevene trives godt på skolen, men ikke så godt på andre arenaer.

INNLEDNING

«Ung Voksen i Selbu» (UVIS) er et kombinert utviklings- og forskningsprosjekt, hvor det fokuseres på de unges opplevelser av skole, fritid og framtid. Det legges også vekt på de unges fysiske aktivitetsnivå, både på skolen og fritida. Prosjektet eies og ledes av Selbu videregående skole i samarbeid med Anna Rapp og Jan Erik Ingebrigtsen ved NTNU. Et overordnet mål er å øke forståelsen for de unges opplevelser, og derigjennom få et grunnlag for å utvikle skoletilbudet. Prosjektet ble startet opp høsten 2014, samtidig som Selbu videregående skole startet utviklingen av et integrert toppidrettstilbud.

Datainnsamlingen består av årlige spørreskjema til elevene, og målinger av elevenes fysiske aktivitetsnivå i utvalgte kroppsøvingstimer. Hvert år har det vært mellom 80 og 90 prosent av elevene som har besvart spørreskjemaet. Høsten 2018 var det 117 elever ved Selbu videregående skole som besvarte spørreskjemaet. Elevene kommer fra kommunene Selbu og Tydal, med henholdsvis 4000 og 900 innbyggere. En del av elevene må ta buss (maks. 45 minutter) til og fra skolen, og noen få bor på hybel. Elevene er fordelt på 6 forskjellige program; helsefag, barne- og ungdomsarbeiderfag, teknisk industriell produksjon, elektrofag, bygg og anleggsteknikk, studiespesialisering og almen påbygging. Ved skolen er det 35 ansatte, hvorav 25 er pedagogisk ansatte. I løpet av skoleåret 2016 – 2017 sluttet i snitt 4,2 elever i videregående opplæring i Sør Trøndelag fylkeskommune. Tilsvarende tall for Selbu vgs er lavere enn snittet for fylket.

Elevenes opplevelser av skole, fritid og framtid er relativt stabilt over tid. Like fullt er det verd å merke seg at det har vært en positiv utvikling ved Selbu videregående skole i de fem årene datainnsamlingen er gjennomført. Elevene trives stadig bedre på skolen. Andelen som opplever at de blir mobbet av andre elever er avtakende, og en begynner å nærme seg målet om at ingen skal bli mobbet av andre elever på skolen.

Vi håper at ansatte og elever ved Selbu videregående skole vil delta i prosjektet i mange år framover, slik at vi kan få årlige data om hvordan elevene opplever skolen og framtiden.

Denne rapporten er skrevet for elever og ansatte ved Selbu videregående skole, og for andre som er opptatt av de unges oppvekstbetingelser.

Forståelsesgrunnlag

Dette prosjektet må forstås i lys av utfordringer i skolen på generell basis. Det er mange i skolen som har ansvar for å bistå elevene, gjerne i samarbeid med andre instanser i og utenfor skolen. Ved å øke skolens kunnskap om elevene vil flere elever kunne få den støtte de trenger. I dette prosjektet har det derfor vært særdeles viktig å ivareta alle involverte samarbeidspartnerne for å få til en kompetanseutvikling, sammen. For Selbu videregående skole er det viktig å være med på å bidra til kunnskap og utvikling i et gjensidig samarbeid med deltakerne i prosjektet.

Alle elever har *rett* til en plass i videregående opplæring etter gjennomført ungdomsskole. De aller fleste elever velger å benytte seg av denne retten. Slik samfunnet og jobbmarkedet i Norge ser ut i dag, er det en fordel å fullføre videregående skole¹. Det gir flere muligheter til å velge jobb og til å bytte jobb i løpet av sitt yrkesvirkosomme liv, men det øker også sjansene til å få en høyere stilling med mer ansvar og bedre lønn. Samtidig finns det grunn å problematisere frafallstillingen. Noen individer mår godt av å vente litt med videregående skole, for noen passer det ikke i det hele tatt og noen må gjøre en del omvalg før de finner den vei som er riktig for dem (Markussen, m.fl 2008; Markussen, 2012). Det aller viktigste for alle individers velvære er imidlertid å finne en plass blant andre mennesker der enn kjenner tilhørighet.

Ikke alle fullfører videregående skole. 74,3 % av elevene i videregående opplæring i Trøndelag i perioden 2012-2017 fullførte med studie- eller yrkeskompetanse i løpet av 5 år. Fullføringen i Trøndelag ligger noe lavere enn landsnittet, som er 74,5 %. Fullføringsgraden er betydelig høyere for studieforbereende utdanning (87,3 % i 2012-2017) sammenlignet med yrkesfag (62,3 % i 2012-2017). Gjennomføring i videregående utdanning påvirkes av en rekke faktorer. Elever med et høyt antall grunnskolepoeng fullfører i større grad enn elever

¹ Sannsynligheten for å bli sysselsatt øker med kompetanse. Samtidig beskriver Falch et al (2010: 48-50) at sjansen for å være arbeidsledig og trygdemottaker bare øker henholdsvis 2 prosent og 3-5 prosent for frafalte elever sammenliknet med elever som har fullført videregående.

med et lavere antall grunnskolepoeng. Blant elever i Trøndelag i 2012-2017 med foreldre som har høyere utdanning fullfører 84,1 % i løpet av 5 år. Blant elever med foreldre som har lengere høyere utdanning (4+ år) fullførte 90,3 % i løpet av 5 år. Ved Selbu Vgs fullførte i denne perioden 72,1 % av elevene (Trøndelag Fylkeskommune, 2018). Det er fremfor alt på yrkesfagene frafallet er størst (SSB, 2012-17). Mellom Vg2 i skole og Vg3 i bedrift er frafallet størst. Avgangselevne blir tidligst lærlinger to år etter at de har begynt på videregående skole. Det var 2 744 godkjente lærebedrifter i Trøndelag i skoleåret 2016/2017. Av disse hadde 2 148 eller 78,2 % lærling. Her er det store forskjeller mellom yrker og bransjer. Lærlingetetthet på yrkesfaglige yrker (lærlinger per 100 eksisterende årsverk) er i Selbu 3.2 (Trøndelag Fylkeskommune, 2018).

Når elever ikke gjennomfører videregående utdanning, kan dette også forstås som at skolen ikke tilfredsstillere elevenes ulike erfaringsbakgrunner og behov. Det er også forhold av fysisk, psykisk og sosial karakter, som kan utløse behov for individuell oppfølging. Skal en øke gjennomføring i skolen og samtidig gi ungdommer en god opplevelse av skolegangen sin og en god start i livet, er det av avgjørende betydning at skolen har et godt miljø (psykososialt miljø læringsmiljø, inkluderende miljø etc.).

Skolen har også en viktig oppgave knyttet til elevenes fysiske form og helse, både på kort og lang sikt. Kroppsøving er derfor et fag det er viktig å videreutvikle, som må tilpasses den enkeltes forutsetninger så vel som samfunnets behov. For å få et fullstendig vitnemål, og etter hvert fagbrev eller fullført studiespesialisering, må kroppsøvingundervisningen gjennomføres på lik linje med andre fag. Mange arbeidsgivere innen yrkesfag er opptatt av andre ting enn skoleprestasjoner målt i karakterer. Kommer ungdommene presis på jobb? Har de god fysikk? Kan de håndtere en sag eller re opp en seng? Er de blide og interesserte i faget? Glir de inn i bedriftens kultur? Er de motiverte for å lære faget (Sørfjorddal Hauge, 2015). Kroppsøvingsskarakteren kan derfor ha betydning når de rekrutterer lærlinger til sin bedrift. Kroppsøvingen er ikke bare viktig for fullføring av videregående skole. I kroppsøvingen gis det mulighet til mestring på andre premisser enn i akademiske fag, samtidig utgjør kroppsøvingstimene en risiko for utenforskap og nederlag for noen. Et nederlag i kroppslig aktivitet, en aktivitet som er synliggjort for det blotte øyet, kan få store konsekvenser for individets selvbilde og fremtidige forhold til egen kropp og fysisk aktivitet (Skaalvik, 2015).

Befolkningenes fysiske form er viktig, både med tanke på livskvalitet, levealder, sykefravær og deltakelse i arbeidslivet. Det er behov for mer kunnskap om hvordan en kan tilpasse kroppsøvningsfaget til ulike målgrupper. Folk med stillesittende arbeid har behov for annet opplegg for fysisk aktivitet, sammenlignet med ansatte som har mer krevende fysisk arbeid. Mange elever på yrkesfag får arbeidsoppgaver som er fysisk krevende. De trenger derfor kunnskap om hvordan de bør trene, og hvordan de kan unngå akutte skader og belastningsskader i arbeidet. Det er store muligheter for å utvikle kroppsøvningsfaget slik at elevene får kunnskap om ulike former for trening, belastning, fysisk- og helsefremmende aktivitet for å få god livskvalitet, delta i arbeidslivet og unngå sykefravær.

Med dette prosjektet ønsker Selbu videregående skole, i samarbeid med NTNU, å bidra til mer kunnskap om elevenes fysiske aktivitet og andre fritidsaktiviteter, deres tanker om framtiden og deres opplevelse av eget kroppsøvnings- skole- og oppvekstmiljø. Læringsmiljøet elevene møter på skolen står i sentrum av prosjektet. Prosjektet er prosessorientert, hvilket innebærer at datainnsamlingen vil brukes som grunnlag til å endre praksis samt for å evaluere hvordan tiltakene virker.

Forståelse av eleven

Det er mange perspektiver en kan bruke for å forstå elevenes opplevelser. Det kan være eleven som en del av et skolesystem, hvor strukturer, organisering, læringsmiljø og relasjoner står sentralt. En kan også velge en mer individuell tilnærming, hvor en betrakter elevene i lys av psykologiske forklaringsmodeller. I denne rapporten har vi valgt å se eleven i lys av to teoretiske perspektiver; Bronfenbrenners økologiske utviklingsmodell (1992) og Colemans «focal theory» (2011).

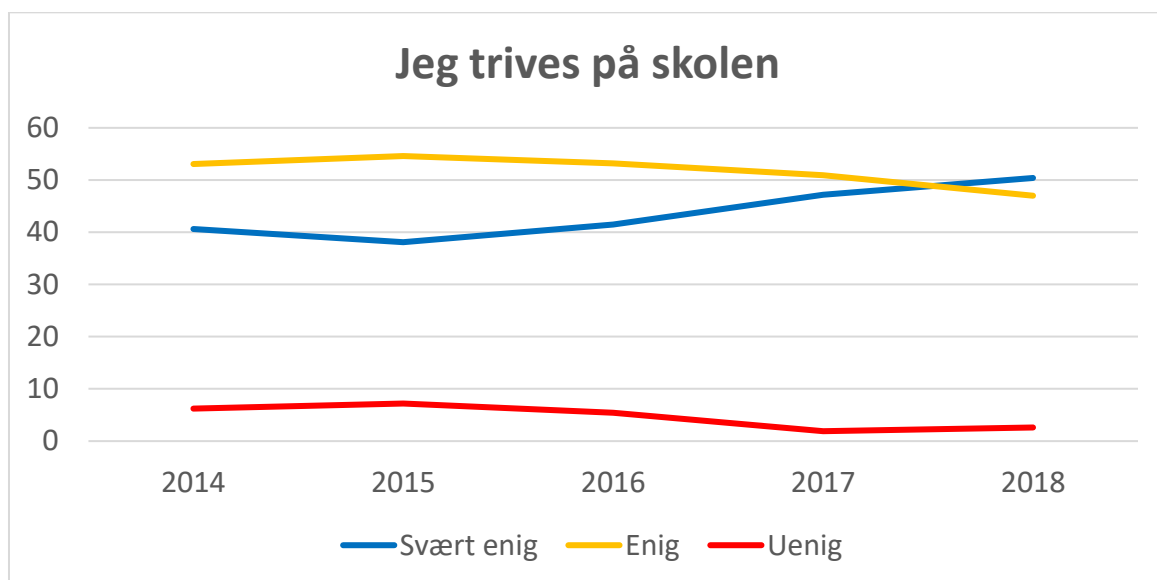
I Bronfenbrenners økologiske utviklingsmodell legges det vekt på kompleksiteten i de unges oppvekstmiljø. Dette er forhold både på makronivå og mikronivå. Teknologiske utvikling på makronivå, får konsekvenser for mikroforhold. Eksempelvis vil YouTube-videoer lagt ut på internett, påvirke hva ungdom i Selbu og Tydal er opptatt av, hva de prater om hva de velger å gjøre. På samme måte kan internasjonale økonomiske forhold påvirke hvilken utdanning ungdommer satser på. På mikronivå kommer kompleksiteten til uttrykk ved at de unge deltar i ulike mikrosystemer. Skole, hjem, organiserte fritidsaktiviteter, deltidsjobber og samvær med venner er eksempler på mikrosystemer. Kompleksiteten blir ytterligere forsterket ved at de ulike mikrosystemene påvirkes forskjellig av ulike forhold på makronivå. Dette betyr at de unge må forholde seg til mange ulike verdier og normer. Alle valgmulighetene, gir selvsagt de unge muligheter til å velge livsstil og forme sin egen identitet. Kompleksiteten kan ikke bare føre til at en velger «feil», men også at det blir vanskelig å velge verdier og identitet. Det vil være store variasjoner i hvilken grad de unge opplever verdimesig samstemte mikrosystemer, eller mikrosystemer med ulike verdsett.

I Colemans «focal theory» legges det vekt på at ungdom står overfor mange utfordringer i identitetsutviklingen i overgangen fra barn til voksen. Forholdet til jevnaldrende, lærere, trenere, foreldre endres i ungdomsårene. Utfordringene knyttet til disse endringene er ulike. Studier tyder på at disse endringene er bra for de unge, men ikke når konfliktene blir for krevende, og det kommer flere krevende endringer på samme tid. Konkret betyr dette at det for noen kan være vanskelig å være i konflikt med familie og skole på samme tid. Unge som opplever ulike mikrosystemer med ulike verdsett vil få en mer konfliktfylt og utfordrende identitetsdanning. Studier viser at dette også kan være hemmende for læring. Om skolen skal fungere best mulig for den enkelte elev, både med tanke på læring og identitetsdanning, må den ta hensyn til et mangfold av elever og deres totalsituasjon.

SKOLEFORHOLD

Trivsel på skolen

Denne undersøkelsen viser at elevene har et positivt forhold til Selbu videregående skole. I 2018 svarte hele 94 prosent av elevene at de var enig eller svært enig i at de føler seg som en del av Selbu videregående skole, og 97 prosent var enig eller svært enig i at de trives på skolen. På disse spørsmålene fikk ikke elevene anledning til å svare nøytralt. De må velge om de er enig eller uenig. Elevenes trivsel har vært økende fra 2014 til 2018. Det er størst økning andelen som trives svært godt. I 2014 var det 41 prosent som var svært enige, mens det i 2018 var 50 prosent. Dette kommer fram i figur 1 nedenfor.

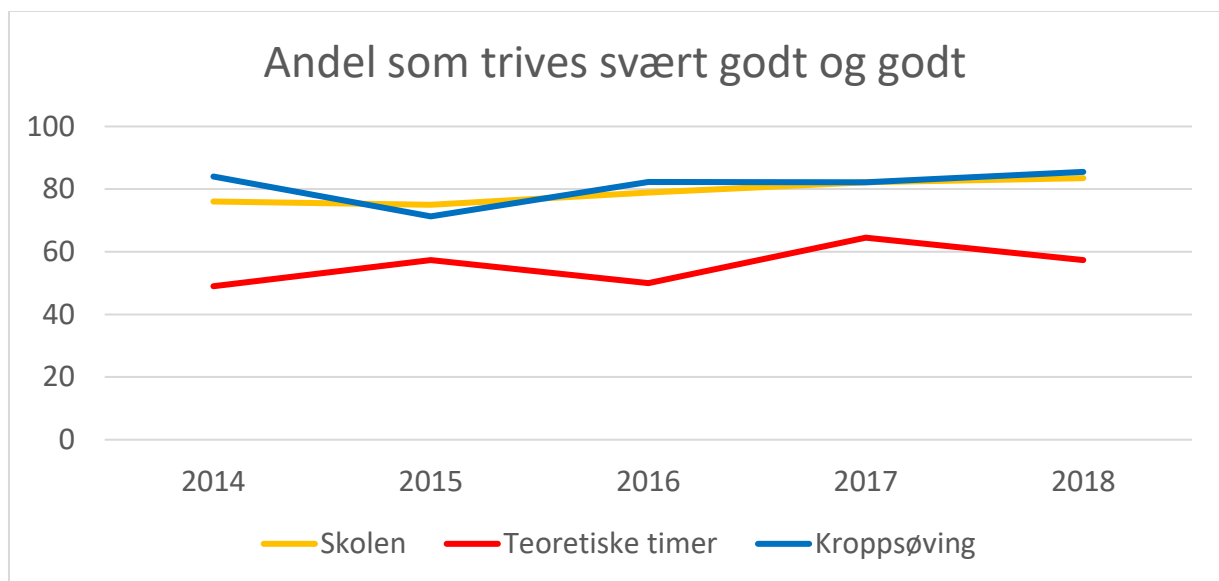
Figur 1: Andel av elevenes svar på utsagnet «Jeg trives på skolen». (N = 94 – 117)

Fra 2015 viser figuren en jevn stigning i andelen som er svært enig i at de trives på skolen. Like viktig er den fallende andelen som er uenig i at de trives på skolen.

Den høye trivselen på skolen er viktig. Trivsel forebygger psykisk uhelse og er viktig for læring og utvikling (Helsedirektoratet, 2015). De fleste av oss trives bedre i noen sammenhenger enn andre, men noen av oss har en tilbøyelighet til å kunne trives på mange ulike arenaer. Selv om den generelle trivselen på skolen er svært høy, varierer den i ulike fag. I figuren nedenfor presenteres trivsel på skolen, i teoretiske timer og i kroppsøvingstimer samt hvordan denne har endret seg over tid.

I spørreskjemaet er det også et spørsmål om trivsel hvor elevene får mulighet til å svare nøytralt. De kan svare at de trives svært godt, godt, middels, dårlig eller svært dårlig. I 2018 svarer hele 84 prosent at de trives godt eller svært godt på skolen, og kun 4 prosent svarer at de trives dårlig eller svært dårlig.

Elevene trives godt på skolen, og de trives godt i kroppsøving. I teoretiske timer er det rundt 60 prosent som svarer at de trives godt eller svært godt. Dette kommer fram i figuren nedenfor.

Figur 2: Utvikling i andel som trives godt (og svært godt), på skolen, i teoretiske timer og i kroppsøving. (N = 91 – 117)

Figuren viser at trivselen er høy, og at det er en stigende tendens. Trivsel på skolen har økt for hvert år studien har blitt gjennomført. Trivsel i kroppsøving er stabil på et høyt nivå. Sterkest økning er det i andelen som trives godt eller svært godt i teoretiske timer.

Guttene har noe høyere trivsel generelt på skolen, og i kroppsøvingstimer, mens jentene har svakt høyere trivsel enn guttene i teoretiske timer. Det er imidlertid viktig å merke seg at det ikke er noen signifikant forskjell mellom jenter og gutters trivsel på skolen. Dette er spennende i lys av den offentlige skoledebatten, hvor det trekkes fram at jentene er «skolevinnere».

Andre spørsmål om skoleforhold

Denne undersøkelsen dokumenterer at elevene har et godt forhold til Selbu videregående skole. I 2018 svarte hele 96 prosent at de følte seg som en del av skolen. Det var hele 86 prosent av elevene som var enige i at de er en flink elev.

På mange ulike spørsmål om skoleforhold er elevene meget positive. Det er på de fleste spørsmålene en svak positiv utvikling fra 2014 til 2018. Dette kommer fram i tabell 1 nedenfor.

Tabell 1: Prosentandel som er enig (og svært enig) i utsagn om skoleforhold. (N=95 – 117)

	2014	2015	2016	2017	2018
Jeg lærer interessante og nyttige ting på skolen	78	85	87	87	89
Jeg blir lei av lærere som forteller hva jeg skal gjøre	42	26	30	32	31
Jeg jobber hardt på skolen	84	79	83	84	85
Lærerne er interesserte og hjelpsomme	84	89	83	80	92
Jeg synes skolearbeidet er lett	46	38	39	31	41
Jeg er glad når jeg kan være borte fra skolen	63	56	46	46	37
Jeg har en god relasjon til lærerne	89	87	82	87	92

I tabellen ser vi at de aller fleste elevene har positivt ladede holdninger til skolen. I 2018 er det hele 92 prosent er enig i at de har en god relasjon til lærerne, og at lærerne er interesserte og hjelpsomme, og 89 prosent er enig i at de lærer nyttige ting på skolen. Holdningene til å være borte fra skolen er i sterk endring. I 2014 var det 63 prosent som var enig i at de er glade når de kan være borte fra skolen. Denne andelen hadde sunket til 37 prosent i 2018.

I 2018 svarte 85 prosent av elevene at de jobber hardt på skolen. Det er omtrent samme andel som i 2014. Andelen som er enig i at skolearbeidet er lett, varierer fra år til år. Med unntak av tallene i 2017, er det stabilt rundt 40 prosent som er enige i at skolearbeidet er lett.

Skolearbeid hjemme

Elevene svarte på spørsmål knyttet til skolearbeidet hjemme. I 2018 opplever 86 prosent av elevene at deres foresatte viser interesse (ofte eller alltid) for deres skolearbeid. Det er 97 prosent som svarer at deres foresatte mener at skolen er viktig for elevenes fremtid, hele 62 prosent svarer at de foresatte mener det er meget viktig. Det er 88 prosent som ofte eller alltid har en rolig plass å gjøre lekser. Det er også 88 prosent som benytter internett i skolearbeidet ofte eller alltid.

Det er omtrent halvparten (52 prosent) som alltid eller ofte har noen voksen hjemme som kan hjelpe dem med skolearbeidet. Det er en svak tendens (ikke statistisk signifikant) til at noen flere jenter enn gutter får noe mer oppfølging hjemme i sitt skolearbeid. Dette tyder på at jentene har noe mere støtte og noe høyere forventninger enn det guttene har, selv om det ikke er statistisk signifikante forskjeller.

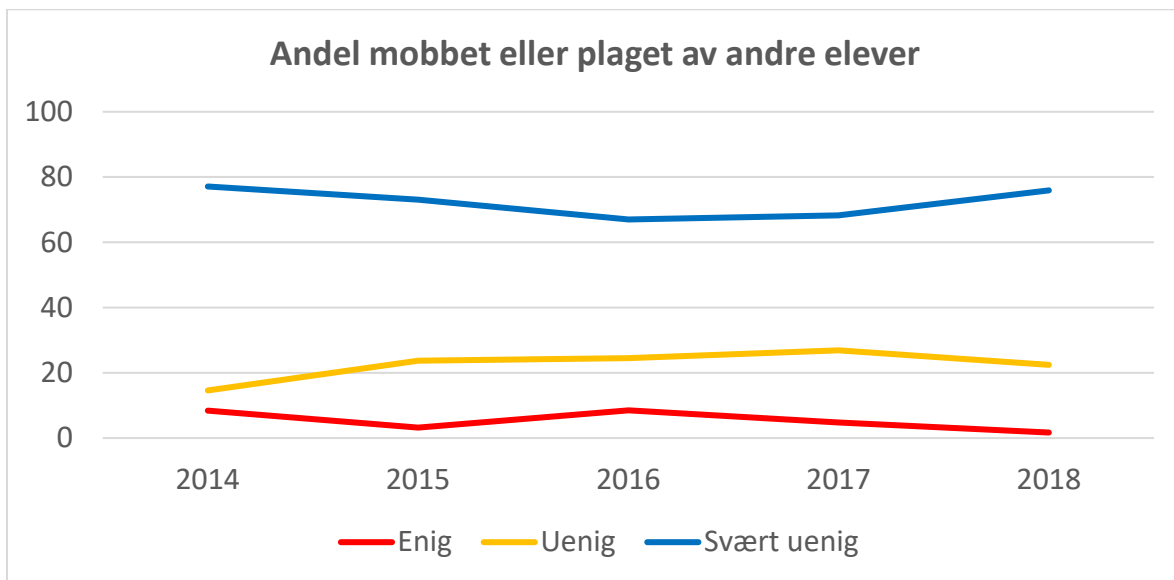
Elever som går studiespesialisering opplever oftere at foresatte viser interesse for skolearbeidet. Blant elevene på yrkesfag er det 23 prosent som opplever at foresatte sjelden eller aldri visere interesse for elevenes skolearbeid, mens tilsvarende tall for studiespesialisering er 9 prosent. Når vi sammenligner gruppene yrkesfag og studiespesialisering har de i like stor grad noen hjemme som hjelper dem med skolearbeidet.

Blant elevene på studiespesialisering er det 99 prosent som tror at deres foresatte mener skole er viktig for elevenes framtid. Tilsvarende tall yrkesfag er 83 prosent. Resultatene viser at foresatte i hovedsak viser stor interesse for elevenes skolearbeid ved Selbu videregående skole. Det er ubetydelig forskjell mellom gutter og jenter, men en liten forskjell på yrkesfag og studiespesialisering.

Resultatene koblet til forelders involvering i barnas utdanning kan kobles til resultater fra skoleporten. De viser at hjemmets interesse for skole er stabil over tid, med noe økning de siste årene. Leksehjelp hjemme er lavere enn interesse for hva ungdommene gjør på skolen og oppmuntring i henhold til skolearbeid. Elevundersøkelsens resultater på nasjonalt nivå er nesten identiske med resultatene for Selbu videregående skole.

Mobbing

Et viktig satsingsområde for Selbu videregående skole er å aktivt arbeide for å forebygge og håndtere mobbing (Dyrdal, 2016). Elevene svarte på et spørsmål om de hadde blitt mobbet eller plaget av andre elever på skolen. Svarfordelingen presenteres nedenfor i figur 3.

Figur 3: Andel som opplever å ha blitt mobbet eller plaget av elever. (N=93 - 117)

Figuren viser at det er få elever som er enig i at blir mobbet av andre elever. I 2018 var det kun to elever som var enig eller svært enig i at de hadde blitt plaget eller mobbet av andre elever. Sammenlignet med undersøkelser på andre skoler, er det særdeles lite plaging og mobbing ved skolen (Sæther, Aspvik & Ingebrigtsen, 2012). Ingen elever var da svært enige i at de hadde blitt plaget eller mobbet, og kun to elever var enig i at de ble mobbet.

Disse tallene kan sees i sammenheng med resultatene fra Elevundersøkelsen 2017. Den viser at 12,8 prosent² av elevene i 7: ende klasse i grunnskolingen i Selbu kommune opplever mobbing fra medelever på skolen. Landsgjennomsnittet i 2017 for 7: ende klasse var 7,2

² <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersoeekelsen/selbu-kommune?enhetsid=5032&vurderingsomrade=6&underomrade=48&skoletype=0&skoletypemenuid=0&sammenstilling=1>

prosent³ og for videregående skolenivå⁴ var 5,1 prosent (UDIR, 2018). Det betyr at Selbu videregående skole ligger litt under gjennomsnittet for mobbing ved de videregående skolene i landet og at mobbing i høyere grad reduseres mellom 7: ende klass og videregående skole i Selbu, sammenlignet med på landsbasis.

Det er være vanskelig å finne konkrete årsaker til mobbing. I følge Coleman (2011) er trivsel på skolen en forebyggende faktor mot mobbing. Av de elevene som oppgir at de har blitt mobbet så er det likevel fire av fem som trives godt på skolen. Coleman (2011) beskriver også at relasjoner med lærere har betydning for trivselen på skolen, og er en viktig faktor for å redusere faren for drop-out. Andel elever som oppgir at de har en god relasjon til sine lærere er stabilt høy. Dette er en viktig parameter for å redusere mobbing og analysene viser at også de elever som opplever mobbing har gode relasjoner til lærerne og opplever at lærerne er interesserte og hjelpsomme (dette gjelder i både 2016, 2017 og 2018).

³<https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/nasjonalt?enhetsid=00&vurderingsomrade=6&underomrade=48&skoletype=0&skoletypemenuid=0&sammenstilling=1>

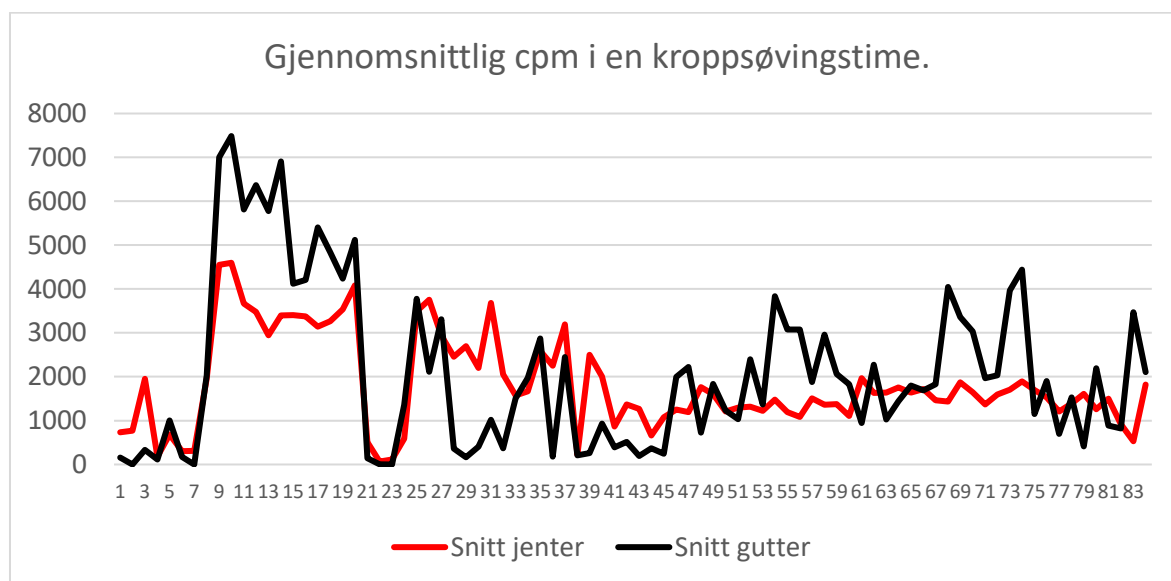
⁴<https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/videregaaende-skole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/nasjonalt?enhetsid=00&vurderingsomrade=6&underomrade=48&skoletype=1&skoletypemenuid=1&sammenstilling=1>

IDRETT OG FYSISK AKTIVITET

Kroppsøving

Tidligere i rapporten var vi inne på elevenes høye trivsel i kroppsøving. Dette er viktig med tanke på at læringsmålene for kroppsøvingfaget er knyttet til elevenes i aktivitetsglede, både i skoletiden og videre i livet.

I prosjektet har vi valgt å måle ulike kroppsøvingstimer. Aktiviteten er målt ved bruk av akselerometer. Dette er en avanserte «skritteller» som viser hvor mye elevene har beveget seg i løpet av timen. Aktiviteten måles i cpm (telling pr. minutt) i den vertikale akse. Høy intensitet er fra ca 2000 cpm (rask gange), og verdier over 6000 cpm er tilsvarer løping. Tallene viser at det målte aktivitetsnivået varierer sterkt mellom kroppsøvingstimene, og mellom elevene. Nedenfor presenteres aktiviteten i en tilfeldig utvalgt kroppsøvingstime.

Figur 4. Aktivitet i en tilfeldig kroppsøvingstime, målt i cpm, fordelt på gutter og jenter.

Figuren viser at aktivitetsnivået varierer sterkt gjennom kroppsøvingstimen. Under oppvarmingen, fra 8. til 20. minutt er aktiviteten høyest. I begynnelsen av oppvarmingen er gjennomsnittet for alle guttene hele 7500 cpm., og 4500 cpm for jentene. Fra 24. til 41. minutt er kroppsøvingstimene organiserte med individuelle øvelser uten konkurranseelement. Gjennom denne delen av timen har jentene noe høyere intensitet enn guttene. Siste del av

kroppøvingstimen er noe mer konkurranseorientert enn andre del, og da ser vi at guttenes aktivitetsnivå er høyere enn jentene. Dette viser at organisering av timen påvirker aktivitetsnivået sterkt, og ulikt for gutter og jenter.

Fysisk aktivitet på fritiden

Aktivitetsnivået varierer sterkt blant elever i videregående skole. Ved Selbu videregående skole er omtrent 80 av elevene så aktive at de bli andpustne eller svette to eller flere dager i uka. Hvis vi spør om hvor mange ganger de har vært andpusten eller svette i minst 20 minutter, så er det 68 % (2018) som har vært det minst to ganger i uka.

Tabell 2: Prosentandel aktive to eller flere ganger i uka. (N=99/95/107/117)

Hvor ofte:	2014	2015	2016	2017	2018
Andpusten eller svett	75	78	85	79	85
20 min. høy intensitet	58	65	64	70	68
Går på ski (langrenn)	8	15	15	10	5
Handball	8	12	24	19	16
Fotball	28	20	24	29	26
Jogger	24	31	41	29	34
Sykler	14	30	20	11	13
Fotturer	19	25	32	26	28

Tabellen viser at de unge trener på mange forskjellige måter, og det er en tendens til at elevene er blitt mer aktive. I 2015 oppgav 26 prosent av elevene at de aldri trente. I 2016 har dette sunket til 14 prosent og i 2017 til 6 prosent. Andelen som oppgir at de aldri eller sjelden driver med noen av de nevnte fritidsaktivitetene varierer imidlertid. I 2015 var det 60 prosent som aldri eller sjelden drev med noen av aktivitetene i tabellen, i 2016 var det 52 prosent og i 2017 63 prosent. De mest populære aktivitetene er i alle tre årene å gå fotturer og å jogge. Andelen som jogger minst en dag i uken i 2015 er 54 prosent, i 2016 68 prosent og i 2017

tilbake på 54 prosent. Når det gjelder sykling har det vært en nedgang. I 2015 var det 30 prosent som syklet minst to dager i uken, og i 2016 har dette sunket til 20 prosent og i 2017 bare 11 prosent.

På spørsmålet om hvor mange dager i uka de er så aktive at de blir andpusten eller svett, svarte 69 prosent av jentene at de blir det to eller flere dager i uken, mens hele 95 prosent av guttene svarer det samme. Da elevene ble spurt mer konkret om hvor ofte de har vært så fysisk aktive at de har pustet fort, svettet eller hjertet har banket fort i 20 minutter, oppga 59 prosent av jentene og 68 prosent av guttene at dette skjedde to eller flere dager i uken.

Av betydningsfulle forskjeller (statistisk signifikante) mellom gutter og jenter, ser vi at jentene jogger mer, og går oftere på fotturer sammenliknet med guttene. Guttene sparker fotball betydningsfullt mer enn hva jentene gjør. Mange av elevene har også krysset av at de driver med en annen aktivitet. Av jentene har 35 prosent krysset av på at de driver på med annen aktivitet, mens hele 56 prosent av guttene har krysset av på det samme.

Over halvparten av elevene (58 %) er enig, eller svært enig, i at de er i svært god form. På spørsmål om hvorfor de er fysisk aktive er den hyppigste årsaken (79 %) at de ønsker å holde seg i form. 59 prosent av elevene har svart at de trener for å bli flink i idrett, mens 54 prosent trener for å se bra ut. I følge Coleman (2011) er helse blant ungdom, derav også trening, noe som i stor grad motiveres av resultater her og nå, fremfor helsegevinster på sikt. Dette kan være noe av årsaken til den høye prosentandelen (54 %) som svarer at de trener for å se bra ut. Likevel ser vi at mange av elevene trener for å holde seg i form, men om det her er snakk om et livstidsperspektiv kommer ikke fram av spørsmålet. For dem som svarer at de trener fordi utseende er viktig for dem, finner vi ingen signifikant forskjell mellom jenter og gutter.

I handlingsplanen for fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og anleggsutvikling i Selbu, er hovedmålet å *“oppnå en reduksjon av antall fysisk inaktive i alle aldre”* (Selbu kommune 2010). Som vi ser på tallene har utviklingen gått i riktig retning. Uavhengig av hvorvidt dette skyldes et målrettet arbeid med tiltak i handlingsplanen eller ikke, er utviklingen i tråd med målsettingen i kommunen. En av de langsiktige prioriteringene er at det gjennom samhandling mellom kommunale etater, lag og foreninger, skoler og andre aktører skal tilrettelegges for at det blir lettere for folk flest å velge fysisk aktivitet.

OPPVEKST OG BOSTED

Hvordan det er å bo i Selbu og Tydal

De aller fleste mener at det er godt å bo i Selbu og Tydal. Dette kommer fram i tabellen nedenfor.

Tabell 3: Holdning til hjemsted. Enig eller svært enig i prosent. (N=99/95/ 107/ 117)

	2014	2015	2016	2017	2018
Mangler transport	78	83	77	76	70
Fint sted for barn å vokse opp	97	92	93	95	96
Fint sted å bo for unge som meg	85	80	82	82	80
For få møtesteder for unge	75	67	68	82	73
Det er ikke nok å gjøre for unge	61	55	54	58	51
Det er vanskelig å være seg selv her	25	34	25	28	26

Av elevene svarer i snitt over de fem årene 94 prosent at de er enige eller svært enige i at det er et fint sted for barn og vokse opp, og 81 prosent mener det er et fint sted å bo for unge mennesker.

Når det gjelder opplevelsen av å ha møtesteder og treffes på, er det 73 prosent som mente at dette manglet i 2018. Noe overaskende har trivsel i fritiden økt, selv om ungdommene mangler møtesteder. I 2015 var det 46 prosent som var helt eller litt enig i at de «trivdes bedre i fritiden en i fjor». I 2016 var andelen på samme spørsmål 55 prosent, og i 2017 68 prosent. Den generelle trivselen blant ungdommene i bygden ser ut til å ha blitt bedre. Opplevelsen av mangel på møtesteder er imidlertid sterk og stabil, noe som kan bety at det ikke er gjort tiltak for å opprette flere møtesteder. Det er i høyere grad jenter som opplever at de mangler møtesteder (89%) en gutter (74%). Elevene er splittet når det gjelder opplevelsen av å ha nok å gjøre. Litt mer enn halvparten mener det er nok å gjøre. En mulig forklaring på dette kan være at de unge i Selbu foretrekker ulike aktiviteter og at det ikke finnes tilbud som dekker hele spekteret av aktivitetsbehov. De ungdommer som driver med de mest utbredte idrettene, fotball og håndball, yns i høyere grad at det er nok å gjøre i Selbu.

I 2018 svarte 70 prosent at de manglet transport for å komme dit de ønsker. I følge Coleman (2011:178) ønsker ungdommer å tilbringe mye tid med jevnaldrende, også utenfor skolen.

Han trekker frem at mangel på transporttilbud kan være en årsak. Det er 35 prosent av

ungdommene som oppgir at de har venner på besøk to ganger per uke eller mere, mens 46 prosent oppgir at de er på besøk hos sine venner to ganger per uke eller mer. Når både transportmuligheter og møtested oppleves som manglende av ungdommene øker risiko for ensomhet. Dette vil særlig gjelde de ungdommer som ikke benytter seg av de etablerte møtestedene som finnes i Selbu, nemlig idrettenes arenaer. Med utgangspunkt i at de fleste ungdommer ønsker å bruke mer tid med venner (se for eksempel tabell 5), og at vennskap blir viktigere utover ungdomstiden, er det problematisk at møtesteder og transportmuligheter er så begrenset.

De aller fleste av de unge mener imidlertid at det er godt å bo i Selbu og Tydal. Dette er et resultat som vi finner også i mange andre kommuner (Sæther, Aspvik og Ingebrigtsen 2012). På tross av det positive bildet ungdommene har av hjembygden sin, er det 26 prosent av elevene ved Selbu videregående skole mener at det er vanskelig å være seg selv i Selbu.

Undersøkelsen viser at de fleste unge har et positivt syn på seg selv. I 2018 svarte 87 % av elevene at de hadde en positiv holdning til seg selv. Denne andelen er noe høyere blant guttene enn jentene. Hele 90,7 % av guttene svarte at de hadde en positiv holdning til seg selv, mens det blant jentene var det 83,3 % som svarte det samme. På et «motsatt» spørsmål, svare 20,4 % av jentene at de føler at de ikke har mye å være stolt av, mens tilsvarende tall blant guttene er 18,5 %.

Framtidstanker

Elever i videregående skole står overfor viktige valg i forhold til egen fremtid. I tabellen nedenfor presenteres elevens svar på noen spørsmål om fremtiden.

Tabell 5: Tanker om fremtiden. Prosentandel som svarer viktig. (N=99/95/107/117)

	2014	2015	2016	2017	2018
Begynne å jobbe så fort jeg kan	82	88	82	79	84
Flytte hjemmefra, få en plass for meg selv	65	71	79	73	69
Ta vare på miljøet, landsbygda	87	83	80	83	87
Ha venner å være sammen med	98	100	100	100	100
Ha det gøy mens jeg er ung	100	99	98	99	99
Tjene penger	100	100	99	98	98
Hjelpe til med å forbedre ting på stedet hvor jeg bor	82	84	84	79	75

Tabellen viser at ungdom er en sammensatt gruppe, med ulike tanker om fremtiden. Det er tre forhold som omtrent alle mener er viktig for fremtiden. Venner, det å tjene egne penger og å ha det gøy. På disse områdene er det liten eller ingen forandring fra 2014 til 2018. Å tjene penger er viktig for livsopphold, men det kan også tolkes som et uttrykk for at de unge ønsker å bidra i samfunnet.

Et interessant resultat er endringen når det kommer til spørsmålet om flytting fra hjembygda etter fullført videregående skole. I 2015 var det 49 prosent som mente at det var viktig eller svært viktig å flytte fra Selbu etter videregående. I 2018 har andelen som mener det er svært viktig eller viktig å flytte, redusert til 30. Flere er enige i at framtida ser bra ut for de unge som bor her. 74 prosent av elevene er enige eller svært enige i dette. Tallene som beskriver hvordan ungdommene ser på fremtiden i Selbu varierer fra år til år. I 2014 var det 81 prosent som mente at fremtiden så bra ut for mennesker som bor i Selbu, i 2015 var det 72 prosent, i 2016, 86 prosent og i 2017, 75 prosent. I 2018 er det imidlertid hele 96 prosent er enig eller svært enig i at Selbu er et fint sted for unge å vokse opp i.

Omtrent tre av fire elever mener det er sannsynlig eller svært sannsynlig at de vil studere etter fullført videregående. Dette tallet har økt betraktelig siden denne undersøkelsen startet, selv

om det er stabilt i sammenligning med i fjor. I 2014 var det 67 prosent av elevene som så for seg at de skulle studere videre på høyskole eller universitet, i 2015, 69 prosent, i 2016, i 2017 var det 77 prosent og i 2018 80 prosent. Omtrent en av tre mener det er sannsynlig at de går rett ut i arbeidslivet uten å studere på forhånd. Her har det vært en stadig nedgang fra den første undersøkelsen i 2014 som viste at 37 prosent forventet å gå rett ut i jobb etter fullført videregående skole. Flere enn halvparten er enige eller svært enige i at det vil bli vanskelig å finne en passende jobb her. Disse tallene har variert over årene, men dette er en økning fra i fjor da det var 47 prosent av elevene som menet at det vil bli vanskelig å finne seg en jobb her.

Mange er også usikre på hva de vil gjøre etter endt skolegang. 37 prosent av ungdommene er sikre på at de ønsker å bo i området hvis de kan. Omtrent like mange er sikre på at de vil flytte vekk for noen år, for så å komme tilbake. Åtte prosent av elevene er sikre på at de ønsker å flytte fra Selbu, og aldri komme tilbake. Av de som ikke ønsker å vende tilbake synes halvparten at det er vanskelig å være seg selv i Selbu. En stor andel (87 %) mener det er viktig, eller svært viktig, å ta vare på miljøet og landsbygda.

Jentene og guttene har stort sett de samme tankene om framtida. Disse tankene ser ut til å være relativt like mellom elever ved Selbu videregående skole, og elever ved andre skoler i Sør-Trøndelag (Sæther, Aspvik og Ingebrigtsen, 2012).

HELHETEN

Oppvekstvilkårene for ungdom i Selbu ser ut å være gode for de aller fleste. Selbu som bygd, ser ut til å være et tett integrert samfunn, der mange av ungdommene mener og gjør det samme. De ser generelt sett Selbu som et godt sted å vokse opp på og de ser for seg å kunne bosette seg her i fremtiden, hvis arbeidsmarked tillater.

Ungdomstiden er imidlertid litt mere nyansert enn de generelt sett positive tankene om Selbu som bygd. Ungdommene rapporterer om få møtesteder for ungdom, bortsett fra idrettens arenaer, det er vanskelig med transportmuligheter innen bygden og bare knappe halvparten av ungdommene møter sine venner mer en to ganger i uken. 28 prosent av ungdommene ved Selbu videregående skole mener at det er vanskelig å være seg selv i Selbu. Andelen elever som oppgir at de ikke har mye å være stolt over har i tillegg økt suksessivt fra 2014. I 2018 er det nesten en tredjedel av elevene som oppgir at de er enig eller helt enig i at de føler at de ikke har mye å være stolt av.

Trivselen på skolen er høy og den har øket i løpet av de årene som studien er blitt gjennomført. Det samme gjelder for trivselen i kroppsøvfaget. Aller best triver imidlertid ungdommene hjemme. Mobbing ved skolen er avtakende og langt under det nasjonale gjennomsnittet. I 2018 svarte 92 prosent av elevene at lærerne er interesserte og hjelpsomme. Hele 86 prosent av elevene opplever at deres foreldrene viser interesse for skolearbeid og 92 prosent av elevene tror også at deres foreldre mener at skolen er viktig for barnas fremtid. Det var i 2018 rundt halvparten (52 prosent) av elevene som alltid eller ofte har noen voksen hjemme som kan hjelpe dem med skolearbeidet. Av de som får hjelp hjemme er det litt flere gutter enn jenter.

Det er mange i skolen som har ansvar for å fange opp problemer og bistå elevene, gjerne i samarbeid med andre instanser i og utenfor skolen. Fylkesrådmannens vurdering er at det både er kompetanse og ressurser tilgjengelig ute i skolene. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til om den enkelte skole har nødvendig kompetanse til å oppdage og erkjenne ulike elever og elevgruppers utfordringer. Ved å øke skolens kompetanse vil flere elever blir «oppdaget» og få den hjelp og tilrettelegging de har krav på.

Denne rapporten viser at ungdommen i Selbu trives godt i fritid og på skole. Samtidig er det klart at mange unge i Selbu ønsker et mer variert fritidstilbud. Dette gjelder særlig for de som i dag ikke er aktive på fritiden. Mange unge er aktive i den organiserte idretten, men de fleste avslutter idrettsdeltakelsen i løpet av ungdomstida. Det betyr at behovet for et variert fritidstilbud øker opp gjennom ungdomsårene.

Mange unge ønsker å bo i Selbu og Tydal etter de er ferdig på Selbu videregående skole. Svarene viser også at mange unge enten ønsker, eller ser seg nødt, til å flytte etter endt utdanning ved Selbu videregående skole. Dette kan tolkes som at de unge er realistiske i sine fremtidsønsker, men det kan også være et uttrykk for manglende tilbud til de unge.

I flere år har Selbu vgs. arbeidet systematisk med læringsmiljøet på skolen, med tanke på alle elevene. Dette arbeidet nytter. I 2014 svarte 82 prosent av elevene at skolen legger til rette for god utdanning. Denne andelen har nå økt til 92 prosent.

Denne rapporten brukes direkte i skolens undervisning. Elever ved skolen bruker både rapporten og deler av datamaterialet i undervisningen i flere fag. Undersøkelsen brukes også til å gi personalet ved skolen en utvidet forståelse av det å være ungdom og elev i Selbu. Undersøkelsen er derfor et verktøy for å kunne fortsette arbeidet med å forbedre generell og spesifikk læringsmiljø på skolen; for alle elever.

Referanser

Bronfenbrenner, U. (1992): *Ecological Systems Theory. I: Vasta, R. : Six Theories of Child Development.* Jessica Kingsley Publishers

Coleman, J. C. (2011). *The nature of Adolescence.* Routledge

Dyrdal, S. O. (2016). *Satsingsområder for Selbu vgs.* Hentet 20.03.17 fra <http://www.selbu.vgs.no/Om-oss/Satsingsomrader>

Falch, T., Borge, L.-E., Lujala, P., Nyhus, O. H. & Strøm, B. (2010). *Årsaker til og konsekvenser av manglende fullføring av videregående opplæring.* NTNU: Senter for økonomisk forskning AS. Hentet 22.03.17 fra http://www.sof.ntnu.no/SOF-R%2003_10.pdf

Fredriksen, H. B. (2015). *Motivasjon og aktivitet i kroppsøvingfaget.* Masteroppgave, NTNU.

Helsedirektoratet (2015). *Trivsel i skolen.*

<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/970/Trivsel%20i%20skolen%20I S-2345.pdf>

Markussen, E., Frøseth, M.W., Lødding, B. og Sandberg, N. (2008) *Bortvalg og kompetanse. Gjennomføring, bortvalg og kompetanseoppnåelse i videregående opplæring blant 9749 ungdommer som gikk ut av grunnskolen på Østlandet våren 2002. Hovedfunn, konklusjoner og implikasjoner fem år etter.*

Rapport 2008:13 Oslo: NIFU STEP Norsk institutt for studier av innovasjon forskning og utdanning.

Markussen, E. og Seland, I. (2012) *Å redusere bortvalg – bare skolens ansvar? En undersøkelse av bortvalg ved de videregående skolene i Akershus fylkeskommune skoleåret 2010-11.*

Rapport 2012:6 Oslo: NIFU STEP Norsk institutt for studier av innovasjon forskning og utdanning.

Trøndelag Fylkeskommune, (2018) Trøndelag i tall 2018. Statistikk og fakta om Trøndelag.

<https://www.trondelagfylke.no/contentassets/ee663ed54e2c4545a5eb95df0f6f7e0f/trondelagi-tall-2018--29okt.pdf>

Utdanningsdirektoratet (2016). *Elevundersøkelsen 2016: Mobbing og arbeidsro*. Hentet 19.04.17 fra <https://www.udir.no/tall-og%20forskning/finnforskning/rapporter/elevundersokelsen-2016-mobbing-og-arbeidsro>

Selbu kommune (2010). *Handlingsplan for fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og anleggsutvikling i Selbu 2010-2014*.

Sæther, S. A., Aspvik, N. P., Ingebrigtsen, J. E. (2012). *Oppvekst i bygder*. NTNU Samfunnsforskning AS.

Skaalvik, E, (2015): *Selvoppfatning og idrett*. I: Sigmindsson, H., Ingebrigtsen, J.E.: *Idrettspedagogikk*. Universitetsforlaget

SSB (2012-17). Gjennomføring i videregående opplæring. Hentet 2019.01.02 <https://www.ssb.no/vgogjen>

Sørfjorddal Hauge, Elisabet (2015). *Kompetanse og rekruttering, rekrutteringserfaringer og rekrutteringsstrategier for kompetanseutvikling og vekst i Aust-Agder*. FoU-rapport nr. 1/2015

Svarfordeling 2018 (Totalt: 117 besvarelser)

Spørsmål 1: Andel jenter og gutter (N=109)

Jenter	50,5
Gutter	49,5

Spørsmål 2: Andel informanter pr. fødselsår (N=113)

2002 eller senere	40
2001	29
2000	14
1999 eller tidligere	17

Spørsmål 3: Antall elever ved yrkesfag og studiespesialisering

Yrkesfag: 49 Studiespesialisering: 68

Spørsmål 4: Hvor enig er du i disse påstandene?

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke
Kommunen ordner godt for fritidsaktiviteter	36	50	15	-	3
Kommunen ordner godt for idrettsaktiviteter	54	37	4	-	4
Kommunen tar ansvar for unges psyk. helse	20	41	18	3	17
Kommunen tar ansvar for unges fysiske helse	22	48	17	2	11

Spørsmål 5: Hvor enig er du i disse påstandene?

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke
Skolen tilrettelegger for en god utdanning	60	32	5	1	2
Skolen har et godt kroppsøvingstilbud	71	25	3	1	1
Skolen tilrettelegger for fysisk aktivitet	41	43	10	3	3
Skolen tar ansvar for elevers psykiske helse	28	48	16	6	6
Skolen tar ansvar for elevers fysiske helse	30	53	13		4
Lærerne tilrettelegger for godt miljø i min klasse	54	28	11	3	3
Lærer tilrettelegger for godt miljø i kroppsøving	77	17	3	1	3

Om skolen

Spørsmål 6: Hvor enig er du i disse påstandene?

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Jeg lærer interessante og nyttige ting på skolen	27	62	10	1
Jeg blir lei av lærere som forteller hva jeg skal gjøre	9	22	52	17
Jeg trives på skolen	50	47	2	1
Jeg jobber hardt på skolen	27	59	13	1
Lærerne er interesserte og hjelpsomme	39	53	7	1
Jeg har blitt plaget/mobbet av andre elever på skolen	1	1	22	76
Jeg synes skolearbeidet er lett	8	34	48	10
Jeg er glad når jeg kan være borte fra skolen	17	19	50	13
Jeg har en god relasjon til mine lærere	29	63	8	-

Om hjemstedet

Spørsmål 7: Hvor enig er du i disse påstandene?

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Det er ikke nok å gjøre for unge mennesker	13	38	38	11
Det er for få møtesteder for unge mennesker	19	54	21	5
Mangler transport for å komme dit du ønsker	45	24	24	7
Det er et fint sted for barn å vokse opp	57	39	3	1
Det er ingen ting å gjøre her for unge mennesker	8	17	53	22
Det vil bli vanskelig å finne en passende jobb her	19	35	35	10
Det er et fint sted å bo for unge mennesker som meg	36	46	17	1
Framtiden ser bra ut for unge mennesker som bor her	32	51	16	1
Det er vanskelig å være seg selv her	8	18	41	32

Om trivsel

Spørsmål 8: Hvor godt trives du?

	Svært godt	Godt	Middels	Dårlig	Svært dårlig
På trening	58	21	12	3	6
I konkurranser	38	32	22	5	3
På skolen	35	49	12	4	-
I teoretiske timer på skolen	17	40	35	7	1
I kroppsøvingstimene på skolen	50	35	12	3	-
Hjemme	77	20	3	-	1
En vanlig dag	44	49	6	1	-
I klassen	46	47	6	1	

Om ulike aktiviteter

Spørsmål 9: Hvor ofte gjør du følgende?

	Aldri	Sjelden	Omtrent en dag i uka	2 – 3 dager i uka	4 – 7 dager i uka
Spiller musikkinstrument	64	18	6	5	7
Hører på musikk	1	3	-	10	86
Leser bøker, magasiner eller aviser	10	25	30	22	13
Har venner på besøk	1	36	34	22	7
Sitter og snakker med familien	4	14	16	43	30
Er på besøk hos venner	1	40	33	22	5

Om fysisk aktivitet og idrett

Spørsmål 10: Hvor mange dager i uka er du så aktiv at du blir andpusten eller svett?

Aldri	Sjelden	Omtrent en dag	2 - 3 dager	4 – 7 dager
1	4	10	44	41

Spørsmål 11: Når du tenker på de fire siste ukene, hvor ofte deltok du i idrett/sport eller fysisk aktivitet hardt nok til at du pustet fort, svettet eller at hjertet banket fort i 20 minutter?

Aldri	Mindre enn en dag i uken	Omtrent en dag i uken	To eller tre dager i uken	De fleste dager i uken
4	9	20	37	30

Spørsmål 12: Hvor ofte trener du på følgende måter (i sesongen)?

	Aldri	Sjelden	Omtrent en dag i uka	2 – 3 dager i uka	4 – 7 dager i uka
Går på ski (langrenn)	24	47	24	5	-
Sykler	17	54	16	8	5
Jogger	9	34	23	31	3
Fotturer	9	32	31	18	10
Utholdenhetstrening	23	27	25	22	3
Styrketrening	17	17	26	37	4
Treningssenter	33	17	23	24	4
Handball	75	8	2	11	5
Fotball	55	15	4	16	10
Friidrett	82	16	2	-	1
Orientering	84	13	2	1	-
Kampsport	87	8	1	3	2
Hestesport	89	4	3	2	4
Annet	69	14	6	8	3

Spørsmål 13: Hvor enig er du i følgende påstander?

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Jeg er i svært god form	19	46	32	3
Jeg trener ikke	7	12	22	59
Jeg trener for å holde meg i god form	32	49	12	7
Jeg trener fordi utseendet er viktig for meg	10	35	33	23
Jeg trener for å være sammen med venner	9	41	31	19
Jeg trener for å bli flink i idrett	20	35	28	18
Det er viktig for meg å være god i idrett	18	25	33	24
Jeg er flink i idrett	19	39	27	16
Jeg trener på grunn av det gode miljøet	9	40	33	17
Mine foreldre/foresatte er fysisk aktive	10	54	29	7
Jeg er flink i kroppsøving	27	50	16	6

Om framtiden

Spørsmål 14: Vil du flytte herfra når du er ferdig med å gå på skole?

	Ja	Usikker	Nei
Bo i det området jeg gjør nå, hvis jeg kan	43	35	22
Flytte herfra for noen år, også komme tilbake	30	57	13
Flytte herfra, og aldri komme tilbake	6	39	55

Spørsmål 15: Hvor viktig er dette for deg?

	Svært viktig	Viktig	Ikke viktig
Begynne å jobbe så fort jeg kan	37	47	16
Være i god form, trene regelmessig	39	41	20
Flytte hjemmefra, få en plass for meg selv	23	57	31
Ta vare på miljøet, landsbygda	32	56	13
Være pen (utseende, klær, ...)	17	42	41
Ha venner å være sammen med	78	22	-
Ha det gøy mens jeg er ung	75	24	1
Tjene penger	64	35	2
Hjelpe til med å forbedre ting på stedet hvor jeg bor	18	57	25

Spørsmål 16: Hva vil du gjøre når du er ferdig med skolen?

	Svært sannsynlig	Sannsynlig	Usannsynlig	Svært usannsynlig
Bli student (høgskole, universitet)	47	33	9	11
Arbeidsledig (for en stund)	3	15	31	51
Jobbe uten å studere på forhånd	12	18	29	41

Litt forskjellig

Spørsmål 17: Hvordan oppfatter du deg selv?

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Jeg har en positiv holdning til meg selv	33	54	11	2
Jeg føler at jeg ikke har mye å være stolt av	10	10	59	22
Jeg er en flink elev	23	63	14	
Jeg føler meg som en del av Selbu vgs	29	65	5	1

Spørsmål 18: Hvor enig er du i følgende påstander

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke
De unge bør bestemme mer i din kommune	24	47	12	5	11
Mange av mine venner drikker alkohol	74	11	5	7	3
Jeg har følt press om å drikke alkohol	6	20	14	54	6
Vennskap med andre er viktigere enn å vinne	62	27	7	3	2
Fysisk aktivitet er viktig for min helse som voksen	64	28	4	4	-
Jeg trives bedre på fritida nå, enn hva jeg gjorde i fjor	34	29	10	10	17

Spørsmål 19: Hvor ofte gjør du følgende?

	Aldri	Sjelden	1 dag i uka	2-4 dager i uka	5-7 dager i uka
Røyker	81	12	3	-	4
Snuser	76	12	5	1	6
Drikker alkohol	25	38	30	3	3

Spørsmål 23-26: Hvor ofte opplever du dette?

	Alltid	Ofte	Sjelden	Aldri
Noen voksne hjemme som hjelper med skolearbeid	12	40	27	21
Rolig plass hjemme til å sitte og studere	52	36	8	4
Dine foresatte viser interesse for ditt skolearbeid	33	53	9	5
Bruker nett når du gjør lekser	24	64	12	1

Spørsmål 27: Synes dine foresatte at skole er viktig for framtiden din?

Vet ikke	Ikke viktig	Litt viktig	Viktig	Meget viktig
3	-	5	30	62

ISBN 978-82-7570-585-1 (trykk)
ISBN 978-82-7570-586-8 (web)

Dragvoll allé 38 B
7491 Trondheim
Norge

Tel: 73 59 63 00
Web: www.samforsk.no

 NTNU
Samfunnsforskning

